

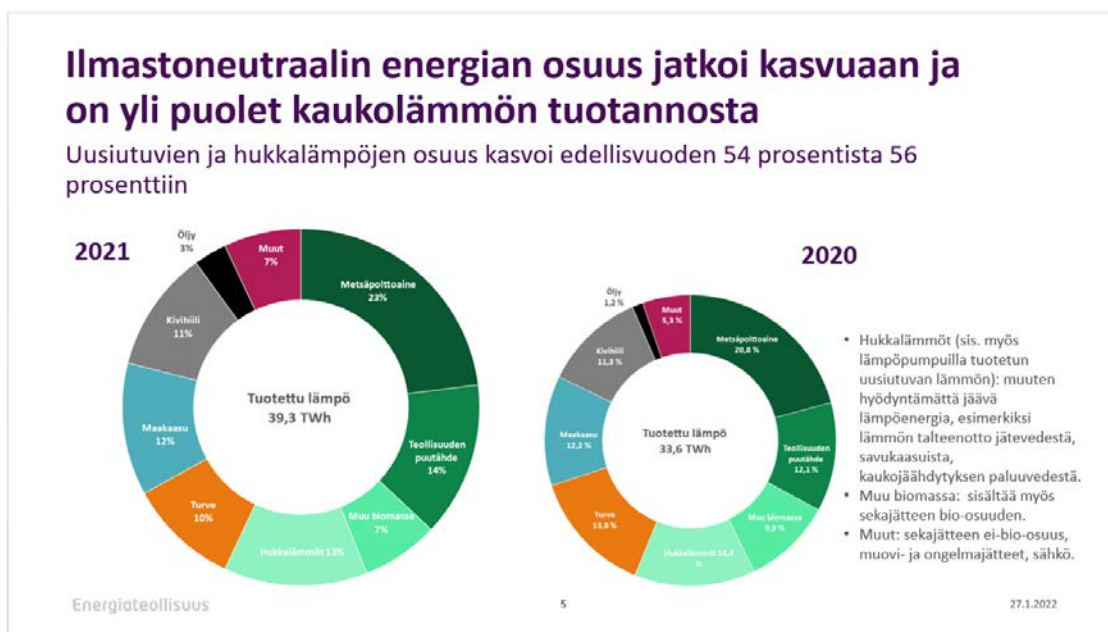
Imatran Lämpö kiittää mahdollisuudesta lausua U59/2021. Ja pyydämme ottamaan huomion seuraavan. t: tj V-P Vainikka

Uusiutuvan energian lainsäädäntö, yleistä

Europarlamentti esittää uusiutuvan energian direktiiviin muutoksia, joiden mukaan puuhake ei olisi enää laskettavissa uusiutuvaksi energiaksi, eikä näin ollen olisi oikeutettu uusiutuvan energian tukiin EU:n jäsenmaissa.

Muutos kohdistuisi erityisesti metsähakkeeseen, jonka osuus Suomen energiahuollossa on hyvin merkittävä ja edelleen kasvussa. Kaukolämpöä hyödyntävistä Suomen kunnista 75% tuottaa lämmön pääasiassa uusiutuvilla polttoaineilla ja ympäristö- tai hukkalämmöillä.

Uusiutuviksi polttoaineiksi lasketaan metsäpolttoaine (mm. puuhake), teollinen puutähte ja yhdyskuntajätteen bio-osuus. Toisin kuin ilmeisesti joissain muissa Euroopan maissa, Suomessa hyvin toimivan puumarkkinan ohjaamana runkopuu menee ensisijaisesti puuta jalostavan teollisuuden käyttöön. Suomessa puun energiakäytön painopiste on metsänhoidon ja teollisuuden sivutuotteena syntyvissä puutähteissä, joista aiemmin on käytetty nimitystä puujäte.

Edellä on Energiateollisuus ry:n tilasto kaukolämmön eri energialähteistä Suomessa. Fossiilisten polttoaineiden osuutta kasvattaa mm. pääkaupunkiseudun öljyn, maakaasun ja kivihiilen käyttö. Alla on esitettyä Imatran Lämpö Oy:n kaukolämmön tuotannon energialähteet v2021.

Uusiutuvan energian statuksen poistaminen puuhakkeelta, aiemmin ”puujätteeltä”, olisi hyvin vakava isku Suomen energiahuollolle ja kohdistuisi erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolelle maakuntiin. Se lisäisi merkittävästi jo nousseita tuotantokustannuksia ja epävarmuutta taantumaan jo ajautuvassa taloudessa. Mahdollisen muutoksen hyvin todennäköisesti mukanaan tuoma lupa- ja valvontabyrokratia vaatisi lisää työtunteja, jotka olisivat pois päätoimintojen hoitamisesta. Nykyiset käytössä olevat ja käyttöön otettavat sekä päällekkäisyyksiä sisältävät päästökauppa-, kestävyyskriteeri- ja alkuperätakuujärjestelmät kuormittavat energiayhtiöiden, etenkin pienempien, henkilöstön kapasiteettia ja resursseja. Resursseja tarvitaan juurin nyt suomalaisen energiakentän murrosvaiheessa varmistamaan energialähteiden saatavuus, jotta energiayhtiöt voivat toimia edelleen kannattavasti sekä pystyvät takaamaan toimitus- ja huoltovarmuuden.

Energiakustannusrasitukset kohdistuisivat suoraan energian loppukäyttäjille; yksityisten kuluttajien, liike-elämän ja teollisuuden kustannuksiin koko Suomessa. Erityisesti vaikutus kohdistuisi Etelä-Karjalaan, jossa itärajan yli tapahtuneen liiketoiminnan ja kanssakäymisen muutokset ja rajoitukset tuntuvat jo nyt erityisen raskaina.

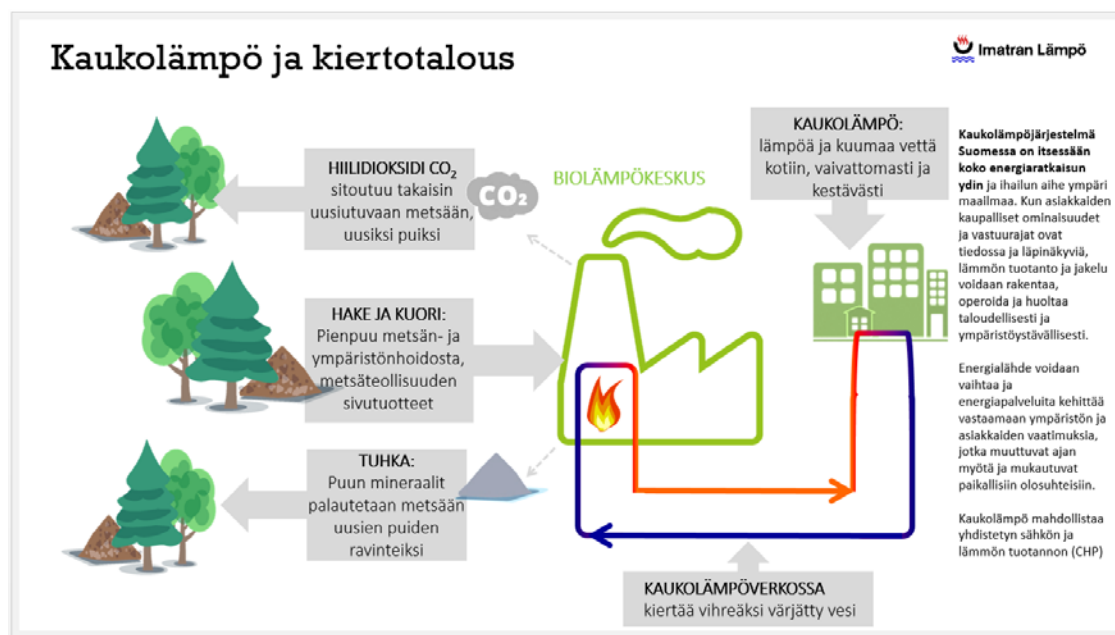
Nyt esille tuodussa direktiiviesityksessä puuhaketta ei viedä päästökaupan ja verotuksen piiriin. Merkittävänä uhkana kuitenkin on että nämä kustannuksia lisäävät ohjauskeinot kohdistuisivat tulevaisuudessa puun käyttöön. **Tällä olisi hyvin vakavia vaikutuksia sekä Suomen energiahuollolle että Suomen puuta jalostavalle teollisuudelle, puhumattakaan vaikutuksista Suomen energiaturvallisuudelle ja huoltovarmuudelle.**

Imatran Lämpö Oy ja bioloikka

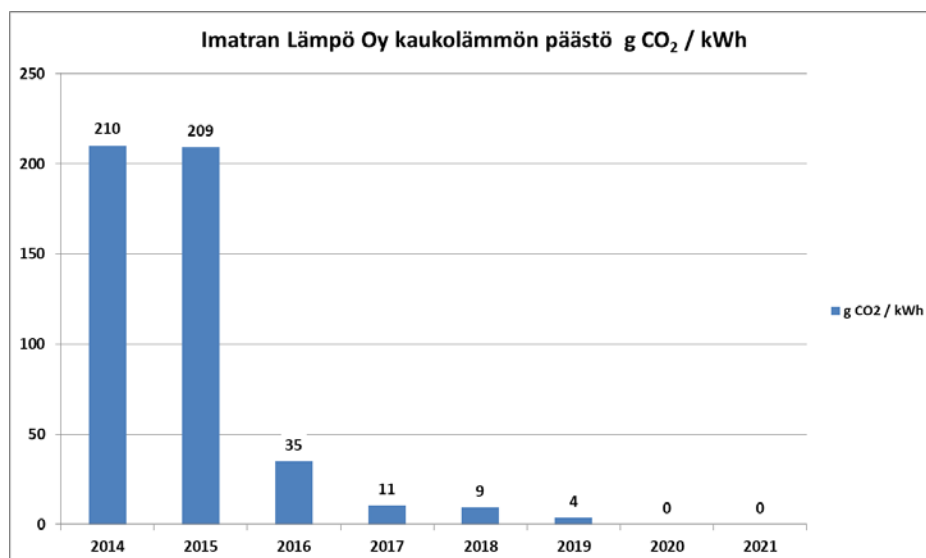
Imatran Lämpö Oy on keskikokoinen suomalainen lämpöyhtiö ja Imatran kaupungin 100% omistama yhtiö, joka tuottaa ja toimittaa kaukolämpöä sekä vastaa maakaasun jakelusta Imatran kaupungin alueella. Yhtiö teki bioloikan, siirtyi fossiilisen maakaasun käytöstä lähes hiilidioksidivapaaseen kaukolämmön tuotantoon vuonna 2016. Bioloikka toi merkittäviä taloudellisia ja ympäristöhyötyjä kuluttajille, alueen yrityksille ja Imatran kaupungille.

Käytännössä bioloikkaa varten rakennettiin kolme uutta biolämpökeskusta ja kaukolämmön siirtojohto, jotka otettiin käyttöön vuoden 2015 lopussa. Investoinnin kokonaisarvo oli 24 miljoonaa euroa. Fossiilisen maakaasun käytöstä siirryttiin käyttämään energialähteenä uusiutuvia energialähteitä lähialueen metsäteollisuuden, metsänhoidon ja ympäristönhoidon puuperäisiä sivutuotteita; kuoria, puruja ja hakkeita, jotka eivät kelpaa teollisuuden raaka-aineiksi.

Puun käyttö energialähteenä on merkittävä osa Imatran alueen kiertotaloutta. Myös puun tuhka kierrätetään yhteistyökumppanille lannoitekäyttöön.

Bioloikan ansiosta Imatran kaukolämmön hiilidioksidipäästöt pienenivät merkittävästi. Kun vuonna 2020 siirryttiin käyttämään vara- ja huippupolttoaineena biokaasua, päästiin kaukolämmön tuotannossa tasolle nolla g_{CO2} / kWh (IPCC:n mukaan laskettuna).

Suomalainen energiaosaaminen ja Imatran Lämpö Oy:n bioloikka on kiinnostanut myös muissa maissa. Suomen Ulkoministeriön rahoittaman ja NEFCO:n hallinnoiman rahoituksen puitteissa Imatran Lämpö Oy on ollut mukana toteuttamassa osaamisen siirtoprojekteja (twinning) ukrainalaisten lämpöyhtiöiden kanssa.

Imatran Lämpö Oy ja Imatran kaupunki ovat esillä ja esimerkkinä EuroHeat & Powerin sivuston videolla osana #DHCities kampanjaa (<https://youtu.be/BLqA-OUeQm0> ja <https://www.youtube.com/watch?v=02cRXrkwF0&feature=youtu.be>) sekä EuroHeat & Power-lehden numerossa III/2020 (<https://www.imatranlampo.fi/wp-content/uploads/2020/10/pdf-ehp-iii-2020-imatranlampo.pdf>). Muuta lisätietoa yhtiöstä löytyy mm <https://www.facebook.com/imatranlampo/> ja www.imatranlampo.fi

Toimitus ja huoltovarmuus ja tilanne 24.2.2022 jälkeen

Energia- ja lämpöhuollon jatkuvuus, toimivuus ja huoltovarmuus ovat nousseet tärkeiksi kysymyksiksi Euroopassa alkaneen sodan vuoksi. Kaasun, sähkön ja puun tuonti Venäjältä Suomeen on pakotteiden seurauksena jo katkenut. Itämeren kautta tulevat kuljetukset ja energiayhteydet voivat olla alttiita kriisistä johtuville häiriöille. Myös sähkön siirto ystävällismielisistä naapurimaista voi äärimmäisissä tilanteissa kärsiä häiriöistä.

Pitkän pakkasjakson mahdollisuus Suomen pohjoisessa ilmastossa on aina olemassa. Tulevaan talveen varautuessamme voimme varmasti luottaa vain oman valtion rajojen sisäpuolelta oleviin resursseihin. Merkittävimpiä uusiutuvia energianlähteitä, joita Suomessa voidaan hyödyntää myös talven pimeinä ja tyyninä pakkasjaksoina, ovat puuperäiset polttoaineet. Myös turpeella kotimaisena polttoaineena on tässä merkittävä rooli. Tuuli ja aurinko ovat tärkeitä uusiutuvia energianlähteitä, mutta ne eivät pysty takaamaan jatkuvaa energian saantia, joka on Suomen yhteiskunnan ja teollisuuden toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Kotimaistenkin energianlähteiden hyödyntäminen edellyttää, että tarvittavat tuotantoalueet, tuotanto- ja kuljetusvälineet sekä varastot ja tuotantolaitokset sekä osaaminen pidetään ajan tasalla, toiminnassa ja käyttökelpoisina. Myös lainsäädäntö ja lupa-asioiden on oltava kunnossa. Tarvittavan infrastruktuurin, välineiden ja osaamisen luominen vaatii useiden vuosien työn, eikä onnistu akuuttien kriisitilanteiden hoidossa. Tämä on jo todettu monissa Euroopan maissa nykyisessä vallitsevassa tilanteessa. **Lainsäädännön muodostama perusta luo - tai vie - edellytykset energiayhtiöiden ja teollisuuden toiminnalle, kyvyllä työllistää ihmisiä ja tarjota kilpailukykyisiä energia- ja muita hyödykkeitä kuluttajille.**

Imatran Lämpö Oy:n tilanne muutoksessa ja vakavassa häiriötilanteessa

Energia- ja lämpöyhtiöillä on aina ollut ja on tulevaisuudessakin vastuunsa huoltovarmuuskriittisinä ja yhteiskuntavastuullisina toimijoina. Lämmön ja sähkön jatkuva saatavuus on erityisen tärkeä koko yhteiskunnan toiminnalle Suomen pohjoisessa ilmastossa.

Tuleva talvi 2022-2023 tulee olemaan huoltovarmuuden suhteen hyvin haasteellinen ja kriittinen jo nykyisten tiedossa olevien pakotteiden ja markkinamuutosten seurauksena. Lisäpakotteet tai rasitteet olisivat nykyisessä tilanteessa erityisen vahingollisia.

Pakotteet ovat merkittävästi rajoittaneet energiayhtiöiden ja metsäteollisuuden puuraaka-aineiden saatavuutta ja nostaneet hintoja 24.2.2022 jälkeen. Vaikutukset ovat tuntuneet myös Imatran Lämpö Oy:n käyttämien metsätalouden ja –teollisuuden sivutuotteiden markkinoilla. Metsäteollisuus pyrkii ensisijaisesti omassa käytössään hyödyntämään sivutuotteitaan, mikä osaltaan vaikuttaa saatavuuteen energian tuotannossa. Hyvin vakavaa olisi, jos direktiivi hankaloittaisi Suomen metsätalouden ja metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä nykyisessä vakavassa tilanteessa, joka voi kestää pitkään. Pakotteet ja aiemmin tilanteeseen vaikuttanut koronaepidemia ovat vaikuttaneet myös raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä varaosien hintoihin sekä pidentäneet toimitusaikoja.

Kallistunut maakaasu ja öljy ja huoli niiden toimitus- ja huoltovarmuudesta ovat nostaneet kaukolämmön kysyntää. Erityisen huolestuneita tilanteesta ovat yhtiön jäljellä olevat noin 200 maakaasuasiakasta. Kotimaisiin energialähteisiin perustuvan kaukolämmön kustannukset ja toimitusvarmuus ovat merkittävästi tuontipolttoaineita vakaampia. Kaukolämmön lisämyynnin suurimpia haasteita ovat tällä hetkellä verkoston rakentamiseen liittyvät tarvikkeiden ja osaavien tekijöiden sekä rahoituksen saatavuus.

Tulevaan talveen olemme Imatran Lämpö Oy:ssä varautumassa ainakin seuraavin toimin:

- Metsäenergian hankinta muuttuu täysin, hankintaa laajennetaan ja hankintasopimuksia varmistetaan.
- Metsäenergian terminaaleja sekä omaa kuljetus- ja käsittelylaitteita on hankittu turvaamaan ja tasaamaan energian saantia.
- Biolämpökeskukset sekä vara- ja huippulaitokset valmistellaan ja testataan huoltoseisokeissa talvea varten.
- Kaasua- ja öljyä käyttäviä kiinteistöjä muutetaan kaukolämpöön, ja nyt resurssein puitteissa maksimaalisesti.
- Paikallisen teollisuuden hukkalämpöjen hyödyntämishankkeita viedään eteenpäin.
- Kaukolämmön hintaa joudutaan korottamaan nousseiden kustannusten takia, kaikista tehostamistoimista huolimatta.

Kustannusten nousu on merkittävimpiä haasteita. Kaasu- ja metsäenergian, sähkön, laitteiden, varaosien ja tarvikkeiden hinnat ovat nousseet rajusti ja nousu saattaa vielä jatkua. Imatran Lämpö Oy:n metsäenergian keskimääräinen hinta nousee loppuvuotta kohti tämän hetkisestä 1,5 kertaiseksi ja lähes 1,8 kertaiseksi vuoden 2016 tasosta 18 €/MWh (alv 0%) , joka on kestänyt pienin vaihteluin lähes sama vuoteen 2021 asti. Nousevat hinnat ja vaikeutuva taloudellinen tilanne näkyy myös asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntymisenä. Etelä-Karjalassa takavuosina hyvin toiminut rajayhteistyö ei enää tarjoa vetoapua hiipuvalla taloudelle, eikä näköpiirissä ole parannusta vallitsevaan pysähtyneeseen tilanteeseen.

Imatran Lämpö Oy:n etuna on kyky hyödyntää tehokkaasti puupolttoaineita ja jopa turvetta, ainoita kotimaisia polttoaineita. Teollisuuden hukkalämmöistä odotetaan uutta tukijalkaa, kun hankkeet saadaan toteutukseen. Hukkalämpöjen käyttö edellyttää, että paikkakunnalla on toimivia kilpailukykyisiä tuotteita tekeviä teollisuuslaitoksia.

Johtopäätös

Puuhakkeen luokittelu ei-uusiutuvaksi olisi erittäin vahingollista Suomen energihuollolle ja metsäteollisuudelle. Puun käytön hyväksyttävyyden eri tarkoituksiin on Suomen energihuollon ja teollisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Uudet päästöttömät teknologiat kehittyvät, mutta niillä on jatkossakin rajoituksensa, jotka ovat erityisen kriittisiä Suomen lähes arktisessa ilmastossa. Tarvitsemme uusiutuvaa metsäenergiaa, jotta kylät ja kaupungit saadaan lämmitettyä kohtuullisilla kustannuksilla, ja myös talvella.

Suomi on metsänhoidossa, metsäteollisuudessa ja energihuollossa maailman johtavia maita. Osaamme asiamme ja toimimme tehokkaasti ja kestävästi. Muuten emme näissä olosuhteissa pystyisi pitämään yllä ja kehittämään hyvinvointia yhteiskunnassamme. Suomen energia- ja metsäpolitiikkaa on tehtävä Suomen omista lähtökohdista. Manner-Euroopassa ilmasto, luonnon olosuhteet ja vakiintuneet toimintatavat poikkeavat merkittävästi omistamme. Niiden pohjalta luotuja pakottavia direktiivejä tai lainsäädäntöä ei pidä hyväksyä sovellettavaksi tänne, elleimme me itse omassa toimintaympäristössä koe niitä hyödyllisiksi parhaaseen tietoomme ja osaamiseemme perustuen.